

اعمال ماه محرم

۱- به هنگام رؤیت هلال محرم، مستحب است **تکبیر** بگویی و اگر می توانی دعای مشروحي را که سيّد در «اقبال الاعمال» آورده است، بخوانی. (۱)

۲- **در شب اول محرم** صد رکعت نماز بخوان، و در هر رکعت سوره «حمد» و «قل هو الله» را می خوانی و هر دو رکعت را به یک سلام پایان می دهی؛ در روایتی از رسول خدا (صلی الله عليه وآله) آمده است: هر کس این نمازها را بخواند و روز اول ماه محرم را روزه بگیرد، مانند کسی است که در طول سال بر انجام خیر مداومت داشته باشد و تا سال آینده از فتنه ها محفوظ خواهد بود. و اگر بمیرد وارد بهشت خواهد شد. (۲)

۳- مطابق روایت دیگری از رسول خدا (صلی الله عليه وآله) در **شب اول محرم** دو رکعت نماز می خوانی به این نحو: در رکعت اول سوره «حمد» و سوره «انعام» و در رکعت دوم سوره «حمد» و سوره «یس». (۳)

علاوه بر این نمازها، مستحب است نماز اول هر ماه نیز خوانده شود که کیفیت آن در اعمال مشترک ماهها گذشت.

۴- **در روز اول محرم**، روزه گرفتن مستحب است، که در روایتی امام رضا (عليه السلام) فرمود: «هر کس این روز را روزه بگیرد، و حاجت خویش را از خداوند بخواهد، خداوند دعایش را به اجابت خواهد رساند، این روز همان روزی بود که حضرت زکریّا در این روز، از خداوند فرزندی را طلب کرد و خداوند دعایش را به اجابت رساند و یحیی را به وی عنایت فرمود». (۴)

۵- از امام علی بن موسی الرضا (عليهما السلام) نقل شده است که رسول گرامی اسلام (صلی الله عليه وآله) **روز اول محرم**، دو رکعت نماز می خواند و پس از نماز دست ها را بلند می کرد و این دعا را سه مرتبه قرائت می فرمود:

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَلَهُ الْقَدِيمُ، وَ هَذِهِ سَنَةٌ جَدِيدَةٌ، فَاسْأَلُكَ فِيهَا الْعِصْمَةَ

خدایا تویی معبود ازلی و این سال تازه است از تو خواهم در این سال نگهداریم را

مِنَ الشَّيْطَانِ، وَ الْقُوَّةَ عَلَى هَذِهِ النَّفْسِ الْاِمَّارَةِ بِالسُّوءِ، وَ الْاِسْتِغَالَ بِمَا

از شیطان و نیروی بر این نفس که پیوسته به گناه فرمان می دهد و سرگرمی بدانچه

يُقَرِّبُنِي إِلَيْكَ، يَا كَرِيمُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ، يَا عِمَادَ مَنْ لَا عِمَادَ لَهُ، يَا

مرا به تو نزدیک کند ای صاحب جلال و بزرگواری ای تکیه گاه کسی که تکیه گاهی ندارد ای

ذَخِيرَةً مَنْ لَا ذَخِيرَةَ لَهُ، يَا حِرْزَ مَنْ لَا حِرْزَ لَهُ، يَا غِيَاثَ مَنْ لَا غِيَاثَ

ذخیره آن کس که ذخیره ندارد ای پناهگاه آن کس که پناهگاهی ندارد ای فریادرس آن کس که

فریادرسی ندارد

لَهُ، يَا سَدَّ مَنْ لَا سَدَّ لَهُ، يَا كَنْزَ مَنْ لَا كَنْزَ لَهُ، يَا حَسَنَ الْبَلَاءِ، يَا عَظِيمَ

ای پشتیبان آن کس که پشتیبانی ندارد ای گنج آن کس که گنجی ندارد ای که آزمایشت نیکوست

ای بزرگ

الرَّجَاءِ، يَا عِزَّ الضُّعْفَاءِ، يَا مُنْقِذَ الْغَرْقِيِّ، يَا مُنْجِيَ الْهَلْكَى، يَا مُنْعِمُ يَا

مایه امید ای عزت بخش ناتوانان ای نجات بخش غریقان ای خلاص کننده هالکان ای نعمت بخش

ای

مُجْمِلُ، يَا مُفْضِلُ يَا مُحْسِنُ، أَنْتَ الَّذِي سَجَدَ لَكَ سَوَادُ اللَّيْلِ وَنُورُ

زیباپرور ای فزون بخش ای نیکوده تویی که سجده کرد (و به کمال خضوع درآمد) برایت سیاهی

شب و روشنی

النَّهَارِ، وَضَوْءُ الْقَمَرِ وَشُعَاعُ الشَّمْسِ، وَدَوِيُّ الْمَاءِ وَخَفِيفُ الشَّجَرِ، يَا

روز و تابش ماه و شعاع خورشید و صدای ریزش آب و بهم خوردن درخت ای

اللَّهُ لَا شَرِيكَ لَكَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا خَيْرًا مِمَّا يَطْنُونَ، وَاعْفِرْ لَنَا مَا لَا

خدایی که شریک نداری خدایا قرارمان ده بهتر از آنچه مردم گمان کنند و بیامر از ما آنچه را که

يَعْلَمُونَ، وَلَا تُؤَاخِذْنَا بِمَا يَقُولُونَ، حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، عَلَيْهِ

نمی دانند و مگیر ما را بدانچه گویند بس است مرا خدا معبودی جز او نیست بر او

تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، اٰمَنَّا بِهِ، كُلُّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا، وَمَا يَدَّكُرُ اِلَّا

توکل کنم و اوست پروردگار عرش عظیم ایمان داریم به او و هرچه هست از نزد پروردگار ماست و

اندرز نگیرند جز

اُولُو الْاَلْبَابِ، رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا، وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ

خردمندان پروردگارا منحرف مساز دل‌های ما را پس از آن که هدایتمان کردی و ببخش به ما از

پیش خود

رَحْمَةً، إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ. (۵)

رحمتی که براستی تویی بخشایشگر.

۶- مرحوم «شیخ طوسی» فرموده است که مستحب است **دهه اوّل محرم** را روزه بگیرد؛ ولی در روز عاشورا از غذا و آب امساک نماید، اما روزه نگیرد، و چون وقتِ عصر فرا رسید، به مقدار کمی، تربت تناول نماید (زیرا روزه گرفتن در این روز شیوه بنی امیه بود که به شکرانه جریان کربلا، روزه می گرفتند!). (۶)

۱. اقبال الاعمال، صفحه ۵۴۵.

۲. اقبال الاعمال، صفحه ۵۵۲.

۳. همان مدرک.

۴. همان مدرک، صفحه ۵۴۴ و بحار الانوار، جلد ۴۴، صفحه ۲۸۵.

۵. اقبال، صفحه ۵۵۳ و بحار الانوار، جلد ۹۵، صفحه ۳۳۳.

۶. مصباح المتهدّد، صفحه ۷۷۱.